

*Politiskt Alternativ*s yttrande till Vilhelmina Kommunfullmäktige kring revisionen av följande ärenden:

- 1. Regnbågen/Strandvägen 10**
- 2. Miljonlånet till Cloudberry Village AB**

Inledning

När två revisionsberättelser nu framträder, därtill med så disparat syn på både händelseförlopp i nämnder och ansvarsutkrävande, då förefaller enda sättet att sammanlänka och ge vidare perspektiv genom en egen parallell kompletterande utredning. Detta för att kommunfullmäktiges ledamöter skall ges tillgång vårt synsätt och förståelse för vårt ställningstagande. Frånvaro av ärendehantering i nämnder kan inte med automatik ses som bevis för försumlighet eller undanhållande av information. Nämndens ärendehantering måste ses i perspektiv av förvaltningens process- och beredningsarbete. Vår förhoppning är denna redogörelse ska bringa ljus över beslutsprocessen.

Efter respektive utredning sammanfattar Politiskt Alternativ (PA) kritiken samt framställer våra krav på ansvarsutkrävande.

1. Regnbågen/Strandvägen 10

1.1 VIBO:s offert av 10 dec 2009

I offerten finns två skrivningar som i flera hänseenden ger utrymme för skilda tolkningar. ”*Samma utformning som Vågen*” kan kräva andra anpassningar än vad som krävdes på förskolan *Vågen* för att uppnå likvärdig standard. Ett exempel är ventilationen, vilken senare framkom vara underdimensionerad och därför fördyrades. Men önskemålet att förlägga ventilationsrummen till källaren var i sig fördyrande. Och märk väl, *önskemålet*, inte beställningen.

Vem drar gränsen för uppdelningen av merkostnaden (i beställning respektive tilläggsbeställning) i efterhand? VIBO är och förblir byggherre/huvudman för ombyggnationen och alla nya beställningar/nya kontrakt måste riktas till förvaltningscheferna/nämnderna. Det här förefaller i stort aldrig skett i politiken förrän vid KUN:s arbetsutskott 8 augusti 2010 (förutom vissa kostnader, vilka presenteras vidare i texten). Hörsågen om fördyringar, sommaren 2010, framför allt ventilationen, gav aldrig substans åt att det hänförde sig till extrabeställningar eller en kostnadsrusning inom ramen för ombyggnationsprojektet. Slutansvaret för fördyringarna kunde definitivt hållits till underleverantörer, om projektstyrning, internkontroll och upphandlingsförförandet skett på ett säkert och kontrollerat sätt, för byggherren VIBO sett, märk väl. Att vissa entreprenader skedde på löpande fakturering var och är mycket riskabelt och direkt olämpligt.

”...*samt övrig anpassning*” i offerten, av 12 dec 2009, kan vara svår att tolka, vem drar gränsen för tillåten grad av anpassning utan att det skall ses som en ny beställning? Skrivningen blir lätt en ”gummiparagraf” som förvaltningen och verksamhetspersonal lutar sig mot under både projektering och genomförande – en otydlighet som skapat osäkerhet och otydlighet i roll- och ansvarsfördelning både för verksamheten (som inte hade någon delegation eller mandat) och det allmännyttiga bostadsföretaget VIBO.

För den som undersöker förskolan *Vågens* beskaffenheter idag, finner att utrymmena inte är ändamåls-enliga därtill finns delar som är under all kritik, t.ex. toaletten. Referensen till *Vågen* innebär för den initierade, att standarden i flera avseenden gränsar till undermålig sett ur arbetsmiljö-/verksamhetssynvinkel.

1.2 Missförstånd, möjliga felprioriteringar eller missbedömningar, men inga tecken på medvetna undanhållanden

Otydligheterna i offerten och hyreskontraktet kan ha bäddat för både missförstånd och brist på kommunikation i linjeorganisationen. Förvaltningschef och nämnden nås inte formellt av en begäran av tilläggsbeställning samt kostnadsredovisning förrän sensommaren 2010 och tas upp första gången på arbetsutskottet den 8 augusti. Då som först kommer en nytt förslag till hyreskontrakt upp, till följd av nu sammanställda fördyringar (översända den 4 juni 2010 till förskolechefen, men då ärendet bereddes vidare kom det ej upp på KUN den 8 juni 2010, men det är första gången faktiska siffror på fördyringarna presenteras).

Ett möte mellan VIBO och förvaltning sker 17 juni (enligt förvaltningens sammanställning i ärendet), angående merkostnaderna, vilket sedan inte återkopplas till nämnden/presidiet förrän KUN-au 8 augusti 2010 (vilket kan utläsas i KUN-protokoll 7 sept). Då tas beslut om fördjupad beredning då de nya kostnaderna inte ryms inom budgetramen för 2011. Ingenstans har man i ärendehanteringens hoppat över något steg eller nämndmöte. Någon medveten fördröjning kan inte skådas eller misstänkas. **Ingen av revisionsrapporterna har redovisat händelseförloppet detaljerat efter 17 juni till den 8 augusti, vilket är helt centralt för förståelsen av ärendet och eventuella ansvarsutkrävande.**

Slutligen måste man notera som sker under våren 2010:

- Tilläggsanslag för personallägenhet ges av KUN 2010-03-02.
- Tilläggsanslag för extrakostnader ventilation ges under april med 30-40 tkr/år över tio år.
- Tilläggsanslag utrustning för tredje avdelning ges med 250 tkr, KUN 2010-05-10

1.3 Projektering och verkställighet

Efter samtal med Erik Lindahl, VD VIBO, framkommer att han betraktade somt av arbetsgruppens önskemål som beställningar och inte en kravspecifikation utifrån beslutat kontrakt som skulle förverkligas av VIBO som är byggherre och huvudman för ombyggnationerna. Här ser vi ett första missförstånd i rollfördelningen, vilket VIBO har ett ansvar för. Nya beställningar, beslut och kontrakt handhas endast av förvaltningschefen/nämnden.

Under våren 2010 signalerar verksamhetschefen till förskolechef/förvaltningschef förmodade ökade kostnader för att kunna nå erforderlig standard och önskemål (en kravspec. som kan sägas vara klar februari 2010, sett till den konstituerande arbetsgruppens samverkanmöten). Verksamhets- och förskolechefen hade inget mandat att göra helt nya beställningar. Undertext i e-postmeddelande av 2010-09-02 belyser detta,

"ÖK (Överenskommelse) om hyrestillägg i 10 år med Ewa Kämpe och Ann-Maria Granewald".

Missförhållandet understryks av VIBO:s lekmannarevisorer, Max Fredriksson och Johnny Holmgren i en rapport daterad 2010-05-02 (dagen före stämman, nota bene);

"I balansräkningen i årsredovisningen tar Vilhelmina Bostäder AB upp en fordran på 2 824 905 kr, som enligt vår uppfattning kan vara tvistig. Vår uppfattning är att fordran uppkommit då bolaget har bristande rutiner vid ändringar i beställningar/tilläggsbeställningar".

[Eftersom både lekmannarevisorerna och auktoriserad revisor Tomas Nilsson (Grant Thornton) påpekar denna brist, är det minst sagt anmärkningsvärt att bolagstämman ignorerar dessa revisionsrapporter till förmån för en revisionsrapport daterad 2011-04-26. Man har i stämman skyldighet att beakta alla rapporter, oavsett hur sent de inlämnats före eller t.o.m. under stämman. Om någon brottsmisstanke återfinns här, får tiden utvisa].

Det finns således ingen formell beställning, inget nytt undertecknat kontrakt och inga politiska beslut. Ingen saldobekräftelse finns från kommunen, varför fordran inte har någon substans enligt vår mening.

KUN-förvaltningen tecknande ett hyreskontrakt, grundat i offerten, därför betraktar *Politiskt Alternativ* kommunstyrelsen som bortkopplad, utifrån reglementet för KS §1 pkt 4. Det är VIBO:s styrelse, kommunfullmäktiges "högra hand" som här främst har till uppgift att övervaka kommunens intressen och hålla en ekonomisk översikt i det allmännyttiga kommunägda bostadsföretaget, vad beträffar ombyggnationer av hyreslägenheter till förskoleverksamhet som KUN-förvaltningen ämnar förhyra.

Vad beträffar den omtalade utemiljön, är den föremål för diskussioner/överenskommelser, med VIBO, redan 2009. I VIBO:s egen sammanfattning av *Regnbågenärendet* anges att **kampanjen för utemiljön** börjar i juni 2010. **Detta anser (PA) vara djupt missvisande.** Enligt e-post, från förvaltningschefen Roland Bång, till Tommy Streling, daterat 2009-12-16 (bifogas som bilaga 1), skrivs följande:

"Kostnader för iordningsställande av utemiljön projekteras av VIBO och kommunen tillsammans, eftersom VIBO i egen budget har avsatt medel för lekmiljöer samt upprustning av områdets utemiljö".

Detta arbete skulle utföras av en konstituerad arbetsgrupp, vilken bestod av verksamhetsansvarig, förskolechef och VD VIBO (även i dialog med föräldrårådet). Arbetsgruppen kan ses som referensgrupp för utformning och anpassning av verksamheten. Formellt beslut för avd 3 på Strandvägen 10 tas 10 maj 2010 i KUN.

1.4 Vems kostnader ska debiteras till vem?

Det näst sista samverkansmötet med den konstituerade arbetsgruppen sker den 2 juni 2010, varför ett kontraktsförslag mejlas. I e-postmeddelande från VD Erik Lindahl, daterat 4 juni 2010, till förskolechefen Ewa Kämpe, är merkostnaderna specificerade till 1 021 100 kr. Här förevisas det första förslaget till nytt hyreskontrakt. Detta är sedan samma förslag som återkommer i ett nytt mejl från VIBO till förvaltningen den 2 september 2010. Förslaget till nytt hyreskontrakt gav ett påslag om 132 224 kr om året över 10 år.

Kämpe, Granewald och Lindahl har sedan ett möte den 17 juni 2010, där man går igenom kontrakt och tillägsbeställningar där kostnader är kända. Några dagar senare mejlar Lindahl över kontraktet och ber om påskrift och retur. Han får bekräftelse av Kämpe att hon mottagit kontraktet. Vid årskiftet 2010/2011 är fortfarande inte kontraktet signerat.

Hur detta kommunicerades, i frånvaro av signering – underförstått med beslutsmandat från nämnden – vid sista samverkansmötet den 2 september, mellan Kämpe, Granewald och Lindahl är okänt. Då aviseras att man "hittat" en del pengar och kommunen avser då att betala en del beställningar, vitvaror, extrabelysning m.m. och VIBO fakturerar kommunen 160 tkr enligt detta mötes överenskommelse. I VD Erik Lindahls sammanfattning uppges att han den 14 dec 2010 informerar styrelsen om Regnbågen och den summa som är oreglerad. Vilken denna specifika summa är, vore intressant att veta, beaktat fakturan på 2,8 miljoner kr.

Sammantaget markerar ovan nämnda redovisning att merkostnaderna och dess nivå kvarstår i september 2010. Vid detta tillfälle bör VIBO konstaterat att kostnadsgaloppen sprungit flera miljonvarv. Men för dessa oförutsedda kostnader krävs alltså inte någon betalning. Här måste ett klarläggande göras, VIBO:s kalkyl för merkostnader byggde på tillägsbeställningarna och anbudsförfarandet VIBO genomförde under maj månad 2010. När kostnadsbildningen var klar, översändes underlaget till Ewa Kämpe. Sett i det perspektivet skulle möjligen, vi säger möjligen, om tidigare upplägg framskrivs, ombyggnadskostnader på totalt 2,3 miljoner debiteras kommunen utslaget på hyran. Men på inga villkor skall kommunen debiteras en nota på ytterligare 1,8 miljoner kr. Det är VIBO som är byggherre och ansvarig för ombyggnadsprojektet. VIBO har inte räknat bort sig, även om man lätt kan benämna skeendet som sådant, man har dock använd ett fullständigt olämpligt upphandlingsförfarande och interkontrollen kan ej sägas vara till fyllest. I september, när kostnadsrusningen i stort borde varit känd, borde VD omedelbart meddelat styrelseordförande för ett sammankallande av styrelsen.

1.5 När borde KU-nämnden ringt i klockan?

Enligt f.d. förvaltningschefens uppfattning, hade presidiet i KUN-nämnden delgivits samma information så länge han var förvaltningschef. I klartext uppfattar Roland Bång saken som att Jonny Kärkkäinen och Viveka Abramsson har lika lite, eller lika mycket, information om läget i ärendet Regnbågen/Strandvägen 10. Vilket förmodligen kan utsträckas till det sista KUN-mötet som Roland Bång närvarade (som bisittare inför "avlämningen") den 8 juni 2010.

Ett stort problem som alla måste vara medvetna om, och visa hänsyn inför, är att hela förvaltningsledningen försvann i samma andetag. Inte bara förvaltningschefen slutade utan även förvaltningsekonomen och nämndsekreteraren. Det här innebar närmast ett ledningsvakuum under sommaren 2010.

Men det finns ännu ett minnesvärt beslut på KUN 2010-06-08. Att ärendet ”Eventuell verksamhetsflytt av förskolan Regnbågen” då avslutas och KUN noterar informationen att arbetet med ventilationen fördröjts och inflyttningsdatum förskjuts. Alla ledamöter i KUN torde uppfattat att ärendet Regnbågen/Strandvägen nu var lagt till rullorna där en hägrande semester stod framför flertalet och nämnda vakuum i förvaltningsledningen fungerade som ett effektivt filter. Att Jonny Kärkkäinen under juli ringer den ej längre tjänstgörande Roland Bång för att få klarhet i kostnadstäckning för markiser, visar snarare på att Kärkkäinen fortfarande inte känner till VIBO:s förslag till nytt kontrakt som skickats till förvaltningen.

Kan någon utkräva ansvar för tiden innan den 2010-06-08? Enligt *Politiskt Alternativ* är svaret nej, vad som är intressant är snarast hur ärendet hanteras från KUN-au 2010-08-16 och fram till årskiftet 2010/2011.

1.6 Tiden från arbetsutskottets sammanträde den 16 augusti 2010 till årskiftet

Det är på KUN-Au den 16 augusti som VIBO:s förslag till nytt hyreskontrakt, inkluderande merkostnader, presenteras. Ledningsgruppen och rektor för förskola får uppdraget att presentera förslag till lösningar för att klara budgetramar. Det är i detta ögonblick nämndens arbetsutskott får en klar bild av merkostnaderna för ombyggnationerna/tilläggsbeställningarna. Det är nu som ordförande, i ljuset av mycket snäva ekonomiska ramar, borde kontakta kommunstyrelsens ordförande för en diskussion kring problematiken. Men vill man uttömma alla möjligheter till finansiering, då bereder man parallellt ärendet djupare. På KUN den 7 september redovisar Ewa Kämpe att beredningen inte funnit något utrymme för en lösning. Inte heller har man funnit en lösning för extrakostnaderna med en ny avdelning, vilken inte budgeterats i budgetram för 2011. Det är nu som situationen är allvarlig. Ramarna för driften måste utökas först och främst, som yttre betraktare upplever man att VIBO:s förslag till nytt hyreskontrakt hamnat sist i kön eller rentav utanför kön. Det är nu kommunens ledningsgrupp och kommunstyrelse/kommunstyrelsen ordförande måste informeras. Det är nu ett möte med KS/KS-Au och VIBO:s ledning/styrelse borde vara på sin plats – för KUN:s del.

Den 7 september är det 12 dagar kvar till valet 2010. Man är mitt i valdebatten och pajerna ryker till höger och vänster mellan block och blocklösa. Vad nämnden tar för beslut, är dock ett steg vidare, man gör inte halt, utan ger förvaltningsledningen uppdrag att vidare bereda budget 2011 och redovisa förslag på kostnadsreducering med 3,8 mkr. Nämndens ledamöter kan inte undgå dödläget och informationen, som noteras, det finns inget utrymme för extrakostnader för Strandvägen 10. Här skall larmet gå, man måste lyfta frågan till en högre nivå. Om och på vilket sätt detta görs är oerhört viktigt för revisionsgrupperingarna att uttröna, för att kunna bedöma kravet och nivån på ansvarsutkrävande. Man kan också ställa frågan till KUN:s ordförande Kärkkäinen, om han informerade kommunstyrelsens ordförande Maria Kristoffersson om läget. Om han inte gjorde det, är det svårt att anklaga Maria Kristoffersson för att ha brustit i tillsynen över kommunen som helhet. Dock har kommunstyrelsen ordförande ansvaret fram till dess den nya kommunstyrelsen utses på valfullmäktige.

Men för VIBO:s miljonrullning har inte kommunstyrelsens ordförande ansvar, det är VIBO:s styrelse som måste styra sin egen verksamhet och vid behov återkoppla till kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Varför det inte gjordes, varför det tog sådan tid, bör ges en förklaring av berörda styrelsemedlemmar. VIBO:s styrelse sammanträdde inte förrän den 14 december, men om styrelseledamöter eller dess ordförande var införstådda med miljonrullningen så fanns tillräckliga skäl att informera kommunstyrelsens ordförande, var sig det var före eller efter valfullmäktige. Nu skedde varken det ena eller andra.

Men sakernas tillstånd och KUN:s dilemma försvinner inte i och med ett maktskifte. Återkopplingen till budgetarbetet sker på KUN-Au och KUN den 9 november 2010. Drift- och extrakostnader för Regnbågen/Strandvägen 10 kan inte försvinna av sig självt. Men ändå gör det så avseende extrakostnader och VIBO:s förslag till nytt utökat hyreskontrakt med. I budgetarbetet måste dilemmat stötts på och borde återkopplats till kommunstyrelsen ordförande och VIBO:s ledning/styrelse. Efter valet faller ärendet mellan stolarna och fördrivs genom fördröjande icke-beslut. För detta bär KUN:s ordförande Viveka Abramsson ett stort ansvar för, då ärendet aldrig återkopplas, ens i budgeten. Hade det inte heller kommunicerats med kommunstyrelsens ordförande, så gör varje fördröjning att passiviteten bedöms allt allvarligare, ju längre tid som passerat. För KUN:s ordförande tar det inte bara månader, utan det kommer aldrig upp, som vi förstått saken. Men året 2011 är inte det som revision och ansvarsutkrävande skall handla om (men det återspeglar ärendets hantering i sin helhet).

Frågan kvarstår dock varför kommunstyrelsens sittande ordförande, tillika styrelseledmot i VIBO, Åke Nilsson, aldrig lyfter frågan efter maktskiftet fram till årskiftet. Det är anmärkningsvärt och här måste kritik riktas mot Nilsson, som ska svara för det övergripande ansvaret för kommunen som helhet. Om det skulle finnas en kritik mot Maria Kristoffersson i detta ärende, så riktar *Politiskt Alternativ* en hårdare kritik mot Åke Nilssons mer långvariga passivitet.

1.7 Summering, ansvarsutkrävande

Politiskt Alternativ bedömer att presidiet i KUN varit informerade om händelseförloppet i ärendet verksamhetsflytt Regnbågen. Det finns inga tecken på glapp i beslutsprocessen, det finns inga tecken på medvetet förhållande eller undanhållande av information. Det gäller före valet och maktskiftet, under verksamhetsåret 2010. Franvaron av tecken på aktiv handling i KUN, i ärendet Regnbågen/Strandvägen 10, efter den 7 september och efter maktskiftet hösten 2010, är dock något som KUN:s presidium och arbetsutskott bör förklara för både politiker och allmänheten.

Merkostnaderna för ombyggnationerna kommer inte nämnden till känna förrän efter att ombyggnationerna kommit långt in i sitt arbete. Man har i beredningsarbetet inte legat i fas, ärendet borde tagits upp på nämnden den 8 juni 2010, men detta har berott på förvaltningen som fortfarande beredde ärendet. Kontraktsförslaget var klart först den 17 juni 2010.

Den konstituerade arbetsgruppen hade framarbetat en kravspecifikation för att uppnå normer och ändamålsenliga lokaler. Enligt vårt förmenade kan man inte gå under den standard och det utförande som idag återfinns på de 3 avdelningarna. Att totalkostnaden blev 2,3 miljoner, sett till beslutsunderlag och kontraktserbjudande, är egentligen ingen överraskning och var känt på förvaltningsnivå, men inte nämndnivå, när ombyggnationerna startade i början av juni. Att man inte låg i fas, berodde på snäva marginaler och tillfälligheter som varken tjänstemän eller politiker råder över. Men VIBO borde egentligen inte satt ”spaden i marken” förrän undertecknat kontrakt och nämndbeslut fanns på bordet. Noteras ska att brådskan och ”försvinnande” av hela förvaltningsledningen inte underlättade på något sätt.

Kravet på en tredje avdelning byggde på lagkravet, och behovet, att tillgodose barnomsorg och förskoleplatser, vilket man annars kommunen inte skulle uppfylla. Kostnadsgaloppen, på 1,8 miljoner utöver dessa 2,3 mkr, är bortom nämndens ansvar och helt VIBO:s ansvar. För detta kan varken nämnden eller dess ordförande läggas till last. Vi ser inte att ekonomisk skada är vid handen för KUN:s vidkommande.

Oavsett ordförande, eller vice ordförande, måste man ta sitt ansvar för att vidarebefordra information och föra prekära ärenden vidare upp till vederbörlig politisk nivå. Här reses ett väsentligt frågetecken kring det sistnämnda. Ett ärende av sådan dignitet får inte på några villkor tappas bort eller försvinna ur nämnd- och/eller budgetarbetet. Ärendet tar inte slut den 7 september och synnerligen inte den 9 november, men det nya hyreskontraktet och extrakostnaderna faller slutligen bort. Både Jonny Kärkkäinen och Viveka Abramsson ges därför en anmärkning för att frågan om extrakostnader och nytt kontrakt med VIBO försvunnit från dagordningen, då ärendet inte fått någon slutgiltig lösning under verksamhetsåret 2010. Inte heller synes en långsiktig finansiering för de 3 avdelningarna, inkluderat nytt hyreskontrakt, för 2011. Kontraktet förblev osignerat vid årskiftet 2010/2011.

Då oklarheter föreligger, huruvida kommunstyrelsen ordförande har informerats i tillräcklig utsträckning och sin tur vidtagit tillräckliga åtgärder, är det svårt att bedöma graden av kritiken mot kommunstyrelsens ordförande, både före och efter maktskiftet. Vi väljer därför att ej ge erinran/anmärkning mot kommunstyrelsens ordförande. Därmed ställer vi oss bakom externrevisionens ställningstagande, avseende kommunstyrelsens ansvar i ärendet.

- ***Politiskt Alternativ* riktar en erinran till Kultur- och utbildningsnämnden för bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.**
- **Vi riktar anmärkning mot Jonny Kärkkäinen och Viveka Abramsson, för bristnade styrning, ledning, uppföljning och kontroll i ärendet.**
- **Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ledamöterna i Kultur- och utbildningsnämnden.**

2. Miljonlånet till Cloudberry Village AB

2.1 En bakgrund till skeendet och miljonlånet - beredningen av nyemissionen

Ingen av revisionsrapporterna granskar eller redovisar frånvaron av kommunala beslut inför de omfattande informella ”inriktningsbeslut” som gällde deltagande i nyemissionen i Cloudberry Village AB. Miljonlånet har en förhistoria som är helt central för att förstå handläggningen och själva beslutsprocessen, både vad det avser nyemissionen och miljonlånet av den 3 november 2010.

Möjligen i slutet av september och definitivt under oktober 2010 bereds ett kommunalt deltagande i en nyemission i Cloudberry Village AB. Det verkar då finnas tveksamheter kring ett direkt kommunalt deltagande, varför flera alternativ undersöks, bl.a. om VIBO kan gå in som aktör och deltagare i nyemissionen, vilken till omfattning handlade om 3 miljoner kr. När VIBO faller bort, riktar man sig till den ekonomiska föreningen Visit Vilhelmina, som först tycker saken är intressant, men senare konstaterar att stadgarna inte tillåter stöd/investeringar till enskilda medlemmar/företag i föreningen. Men det handlar ändå om att Vilhelmina kommun skall tillskjuta cirka tre (3) miljoner kr, genom vad som närmast liknar en bulvanaffär, för att ge investeringsstöd till en enskild näringsidkares projekt i Kittelfjäll.

Av olika skäl fungerade inte några av dessa nämnda lösningar, samtidigt måste frågan resas, vem hade rätt att ta beslut om beredning av nyemission om 3 mkr (och förhandla om den med faktiska aktörer), fram till den 1 november 2010? Kommunstyrelsen dåvarande ordförande Maria Kristoffersson kände ingenting till om nyemissionen som först dök upp på ett arbetsutskottsammanträde i slutet av oktober.

Det är kommunstyrelsens ordförande eller kommunstyrelsen som kan ta initiativ till ärenden och initiera beredning. Arbetsutskottet är ett beredningsorgan och måste ha kommunstyrelsens beslut för frågor av större dignitet. Om ens kommunstyrelsen har delegation att bereda 3-miljonersinvesteringar, reser ett stort frågetecken kring processen som i egentlig mening förts helt utanför beslutsföra och kommunalrådets initiativhållning och delegation. För det är i realiteten kommunstyrelsen vice ordförande som initierar och använder kommunförvaltningen för beredningen under oktober månad 2010.

I en senare diskussion kommenterade dåvarande tjänsteman (nu tjänstledig) K G Abramsson att han arbetade med ärendeberedningen på uppdrag av kommunchefen Karl Johan Ottosson. Kommunchefen arbetade i sin tur inte på uppdrag av kommunalrådet/kommunstyrelsens ordförande Kristoffersson utan av Åke Nilsson. Nilsson, vilken här är vice ordförande och därmed inte har någon som helst initiativrätt eller beslutskapacitet.

På det hela taget krävs beslut i kommunstyrelsen för att bereda affärer/investeringar i mångmiljonklassen, vilket sig ligger långt utanför kommunstyrelsens delegation. Redan detta borde vara föremål för en fullmäktigeberedning, vilket kommunstyrelsen förvisso kan vara beredningsorgan för. Det är inte förrän ett Ks-au i slutet av oktober 2010 (finns f.ö. inte i underlaget på kommunens hemsida/firstclass, kan vara ett extraärende nota bene) nyemissionen och Visit Vilhelmina dryftas. Men på vems inrådan och beslut har man redan betat av VIBO och Visit Vilhelmina som aktör?

Åke Nilsson (s) bjuder in oppositionsföreträdare till information om vad som komma skall, till gruppledare i fullmäktige under sista veckan i oktober. Men allt handlar enbart om deltagande i nyemissionen i Cloudberry Village AB. Politiskt Alternativ avböjde med hänvisning att vi ännu inte formellt tagit några ledamotsplatser i nämnder/styrelser/fullmäktige. Av en händelse delgavs Tommy Streling ärendet, när han råkade stöta på Nilsson i kommunhuset. Redan då markerades från (PA) att detta kunde uppfattas som stöd till särintresse och var tveksamt.

Vad som var uppenbart var att affären, deltagandet i nyemissionen, var planerat sedan länge och troligen skulle komma upp som ärende på valfullmäktige den 1 nov 2010. Det stod också på dagordningen, benämnt ”Visit Vilhelmina”, men ströks i sista stund. Brukligt är att ärenden till fullmäktige bereds i kommunstyrelsen, det finns ett beredningskrav enligt kommunallagen. Kommunstyrelsen måste ge en beslutsrekommendation, det räcker inte med att arbetsutskottet förordat deltagande i nyemissionen. Redan här finns frågetecknen som läggs till raden av de tidigare.

Det är mer än uppenbart att kommunstyrelsens vice ordförande Åke Nilsson gått långt bortom sina befogenheter, vilka är obefintliga så länge han inte var förordnad som kommunstyrelsens ordförande, tillika satt i minoritetsställning. Att dessutom gå bakom ryggen på kommunstyrelsens ordförande Maria Kristoffersson och använda högsta förvaltningsledningen anser vi vara än mer graverande.

- **Det är summerat en allvarligt överträdelse som begåtts, att inte bara förbereda utan finna reella aktörer för ett kommunalt tremiljonersdeltagande i nyemissionen till Cloudberry Village AB, när inga som helst inriktningsbeslut funnits vid handen. För detta riktar vi allvarlig kritik och riktar en anmärkning mot Åke Nilsson.**
- **Politiskt Alternativ rekommenderar kommunfullmäktige att inte bevilja ansvarsfrihet för vice ordförande Åke Nilsson i kommunstyrelsen för tiden innan maktskiftet den 1 november.**

2.2 Miljonlånsärendet som dök upp mitt i ett detaljplansärende under Ks 3 nov -10

2.1 En redovisning av hur ärendet presenterades innan det blev ett "formellt" ärende - kommunstyrelseledamoten Tommy Strelings redogörelse (Del 1, taget från PA:s blogg):

"Här följer en mängd reflektioner och ett försök att återge vad som skedde i kommunstyrelsen den 3 nov 2010. Jag skrev ner noter och upplevelser under och omedelbart efter sammanträdet, samt fortsatte göra så efter varje följande sammanträde, och har sedan fyllt på efter hand. Idag är jag evigt tacksam för att jag var så noggrann i mina dagboksanteckningar, för att sitta och minnas sex månader senare är inte alltid det lättaste.

Hur ska man redogöra för ett ärende där så oerhört mycket framkommit i efterhand, vilket egentligen är den grundläggande förutsättningen, tillräckligt faktaunderlag, för bedömning och ställningstagande i ett komplext ärende. Tillräckligt underlag fanns inte då, den 3 nov, kring deltagande i nyemissionen. Inte heller i den hastigt uppkomna ansökan om miljonlån från Sperling, vilket aldrig förekommit i några diskussioner före kommunstyrelsens sammanträde den 3 nov 2010 I december 2010, yttrade jag, att kommunen då som först hade tillräckligt med kunskap för att ta ställning i frågorna.

I protokollen redogörs mycket knapphändigt för ärendegången, protokollet säger i egentlig mening ingenting. Vad som nämns, ibland, är yttrandens sagesmän (men inte innehållet) och enligt kommunallagens krav: yrkanden och beslut. Enligt kommunstyrelseprotokollen har jag aldrig yttrat mig, varken den i KS den 3 nov eller den 7 dec i Cloudberry-ärendet. Mitt särskilda yttrande, som jag bad tillföras protokollet, *PA anser att ärendet bör beredas djupare innan beslut*, återfinns inte heller. Skälen till frånvaron i protokollen är omtvistade. Oavsett om någon, mot förmodan, tror att jag tigit mig igenom kommunstyrelserna (KS) så tänker jag här nedan söka ge mitt perspektiv på beslutsprocessen.

Det krävs inte formell beredning för ett styrelse- eller nämndärendebeslut, det är känt, men miljonlånsärendet fanns inte formellt ens på ärendelistan. Inget nämndes för allianspartierna eller PA, om miljonlånet, före den 3:e november. Ärendet lyftes inte heller i början av mötet när dagordningen fastställdes, vilket är ytterst anmärkningsvärd. Att ledamöterna ges tid för eftertanke, samråd, faktainhämtning och förankring, blir närmast omöjligt genom förfarandet. Vi KS-ledamöter ställdes så småningom, sent på eftermiddagen den 3 november, inför ett ultimatum, miljonlånet måste beslutas och verkställas omedelbart, samma dag.

En muntlig redovisning, utan skriftligt underlag eller skriftligt förslag till beslut, lägger ett oerhört tungt ansvar på föredragande ordförande i KS. För ledamöterna har ingen annan än kommunstyrelsens ordförande att förlita sig på. Det är den ärende- och verklighetsbeskrivning man går till beslut på. Kommunchefen har självklart även ett stort ansvar genom sin medverkan i den beredning, som varken fanns formellt eller redovisats i något underlag före sammanträdet.

Det var för övrigt endast nyemissionen som de etablerade partierna fick information om (så vitt jag förstått saken) före Kfm den 1 nov. Eftersom vi i PA ännu inte var etablerade, så tackade vi tydligt nej till utomparlamentariska överläggningar före valfullmäktige den 1 nov. PA tog ställning: Vi tar ställning i de formella politiska beslutsföret, när våra invalda representanter finns plats.

Åke Nilsson (s) informerade mig av en ren händelse när jag gick förbi hans rum i kommunhuset. Redan då visade jag min skepsis, jag sa till Åke Nilsson (s) att jag såg detta som gagnande av särintresse, som något otillbörligt. Bara detta borde anmanat till djupare juridisk konsultation som inte bara gav en bedömning, utan ett klargörande, är det tillåtet eller inte. Så skedde uppenbarligen inte. Är det lagligt, frågade Katharina Hahlin (m) under ärendets gång den 3 nov. Vi tror det, vi har gjort den bedömningen, svarade ordförande respektive kommunchefen. Något ja förekom inte. Det var tron som skulle förflytta berg.

Ärendet så, miljonlånet, dök upp långt in i ett pågående detaljplansärende där en redogörelse gjordes för ett antal detaljplaner i Kittelfjäll/Henriksfjäll vilka var under behandling respektive godkända. Samtalet övergick i en liftutbyggnadsdiskussion där det förespeglades att Torben Sperling hade planer på en tredje lift, vilket förekommit i diskussioner med kommunen, enligt Åke Nilsson. Undertecknad hade aldrig hört talas om eller sett ett enda protokoll någonsin som berört eventuella förehavanden gemensamt med Sperling. Visst har Sperling funnits med som aktör under flera år i Vilhelmina, men vad som framkom under KS den 3 nov var att Sperling blivit alltmer medveten om att han inte kunde utnyttja sina förvärvade fastigheter som han önskade, då hotellets skidservitut begränsade nyttjandet.

Egentligen borde alarmklockan ringt redan här. Sperling hade förköpt sig på fastigheter som han bedömt kunna generera fler tomter och tomter upp i backarna, till och med ovanför skidservitutet. Ännu en missbedömning låg och ligger i fatet, tomterna blev för kostsamma och utpriserna för låga, därtill blev mycket få hus eller tomter ens försålda. Marknadsförutsättningarna var fullständigt missbedömda. Idagsläget tippas på att skuldbördan för Cloudberry Village AB låg på minst 45 miljoner vid tidpunkt för konkurs.

Vad är det i dagsläget som pekar mot att 400 tomter kommer bebyggas inom 10 år? 800 inom 20 år? Ingenting. Blir det 20 tomter om året är det bra. Granskas statistiken för försålda tomter och nybyggda hus, blir man väldigt frågande. Det går ytterst långsamt. Sådant måste tas i beaktande vid en bedömning av marknadsförutsättningarna. Att skylla på lågkonjunktorens svallvågor håller inte hur länge som helst.

Patrik Berg & co har tusenfalt påmint oss alla om skidåkning som motor i Kittelfjäll, att den inte får begränsas, utan tvärtom behöver utvecklas och expandera. Hade en alpin utvecklingsplan stadfäst för fem år sedan, skulle förmodligen aldrig Sperling köpt den s.k. Fågelstamska fastigheten som är en nyckelfastighet i Kittelfjäll (som kommunen önskade köpa men som försvann p.g.a. för högt pris i budgivningen). Reflektion av undertecknad.

Sperlings ansökan, om kommunen kunde vara behjälplig att utreda servitutsupplösning i Kittelfjäll, är däremot ett känt ärende sedan tidigare, för att göra om servitutet till anläggningsärende. Lämpligheten i detta förfarande att kommunen tillsmötesgår en enskild part kan diskuteras. Det ligger främst på ett civilrättsligt plan. Oavsett utredde kommunen saken, med sakkunnigt stöd från professor Ulf Jensen, vilket visade att det inte var möjligt. Kommunen sadades sig slutligen inte heller vilja gynna enskild part i ärendet. Däremot skulle kommunen kunna medverka till att bilda ett gemensamt liftbolag. Det sistnämnda var tydligt uttalat av Åke Nilsson på Ks den 3 nov.

Vad som är anmärkningsvärt här, är att man flerfaldigt berett denna tämligen stora insats, ett deltagande i nyemissionen med 3 mkr, utan några som helst politiska beslut. Åke Nilsson bekräftade i Ks den 3 nov att Sperling kommit till kommunen i början av oktober för att diskutera möjligheterna. Idag vet vi att det skedde utan medverkan från sittande kommunalråd och majoritet. Men vad som är mer än uppenbart är att "arbetsgruppen" vid "kommunen" sökte alla lösningar som gick att uppbåda – som inte berörde kommunen direkt. D.v.s "arbetsgruppen" måste varit väl införstådd med problematiken att kommuner inte är tillåtna att stödja särintressen.

Av vilket skäl Sperling tog kontakt med just Vattenfall Inlandskraft AB, det vet vi inte, men av något utgrundligt skäl kunde Inlandskraft AB tänka sig att gå i borgen för 3 mkr, om det fanns en intressent. Då hade, hör och häpna, VIBO AB kommit på tal först som föreslagen aktör. I mina öron, så här i efterhand, känns det f.ö. helt absurt att Inlandskraft skulle säga ja till borgen utan att känna till vem intressenten är. Att sedan företagsföreningen Visit Vilhelmina blev tillfrågad, kanske var följdaktligt, men luktade även det bulvanaffär, men tilläts för övrigt inte av föreningens egna stadgar, varför planerna självdög.

Åke Nilssons bärande tanke i Ks var, om kommunen skulle få till stånd den här utväxlingen, med en tecknad nyemission, då kanske kommunen kan få igen sina investeringar snabbare. Men det som Nilsson påsken var, om vi inte satsar nu och här, kanske kommunen aldrig får igen sina satsade pengar (40 mkr). **Undertecknads replik och motfråga, borde då varit, pengarna kommer vi säkert få tillbaka, om vi 1) har realistiska förväntningar/ marknadsbedömningar. 2) kommunen måste se det som en långsiktig infrastrukturinvestering. Det handlar inte om att kommunen inte ska få tillbaka pengarna, utan att få tillbaka investerat kapital snabbare (genom aktiva insatser). Tidsrymden är möjligen vad kommunen skulle kunde tro sig påverka, genom att gå in och delta i nyemissionen. Men det var att kommunen inte skulle få tillbaka sina investerade pengar i kommunteknik, som var Åke Nilssons tunga och ständigt återkommande argument i Ks den 3 nov 2010. Indirekt varnande för att kommunen skulle kunna förlora 40 miljoner kr om utvecklingen gick i stå.**

Skrämskottet bet men borde synas i sömmarna. Det finns nämligen inga som helst garantier, att ens hälften av de 600-800 förväntade tomterna kommer säljas (inom t.ex. 15 år), om man godkänner de detaljplaner som stod på kö (för vilka VA-anläggningar måste vara dimensionerade och beslutade). Tvärtom skulle den överdrivna mängden tillgängliga tomter riskera leda till prisfall och lägre utväxling för exploatörerna. Kommunen skulle rentav utsätta sig för större risk, i och med denna lösning i en gigantisk lösning där en överdimensionering krävs, än att hitta en realistisk och fungerande modell för successiv utbyggnad. Men risken för "inte få igen" cirka 40 mkr tog ordentlig skruv hos de flesta i kommunstyrelsen. Det var egentligen godkännandet av Sperlings många detaljplaner som var den stora risken för kommunen och den risken förespeglades endast ha en och endast en lösning, att kommunen hjälpte till och deltog i nyemissionen för att skjuta till kapital. Men samtidigt fanns farhågan, som jag upplevde och upplever det, Sperling ville ta kontroll över servitutet för att kunna påverka sin egen exploatering i backarna, nära och ovanför skidservitutet. D.v.s med risk för en kontraproduktiv inriktning gentemot de potentiella alpina utvecklingsplanerna i Kittelfjäll. Reflektion från undertecknad.

Vad jag minns så tydligt var just "annars får vi aldrig igen våra pengar" som var påståendet som föregicks av den avgörande frågan som ställdes av Åke Nilsson, ungefär så här, **Tror vi att kommunen kan fungera som katalysator till en utveckling för att få igen pengarna snabbare?** Därefter presenterades planerna om nyemissionen med nyheten att Sperling skulle förvärva Hotell Kittelfjäll. Nog satte "annars får vi aldrig igen våra pengar" rejäl press på de flesta i kommunstyrelsen. Vad annat än redogörelsen från KS-ordförande hade vi att gå på?

"annars får vi aldrig igen våra pengar" ekar i mina tankar. Det är detta argument som jag betraktar som vilseledande, eller som en del uttryckt saken, förde kommunstyrelseledamöter bakom ljuset. För det här var ingången som gav ett tungt anslag av framtidsförväntningar och nödvändigheter. Innan ens ärendet formellt öppnats, för vi höll oss fortfarande i ett detaljplansärende, formellt sett.

Kommunstyrelsens ordförande redogjorde i vart fall för hur allt kunde ske (nyemission) och hur möjliga upplägg såg ut och att diskussioner förts med kommunen om en ny lift och ett liftbolag. Där de sistnämnda planerna kvarstod. Då berättas att Sperling kommit så långt att nu har möjlighet att förvärva hotellet. Det är vid den här tidpunkten som Åke Nilsson säger att ärendet måste diskuteras genomgående mer detaljerat. Jag noterade detta. Därför **vi har en förfrågan från Sperling som vi måste ta ställning till**. Åke Nilsson ville åtminstone att vi skulle resonera om det här denna ödesdigra dag den 3 nov.

Visit Vilhelmina hade "kommunen" haft en diskussion med och de hade varit intresserade. Men skälet till att ärendet inte dök på kommunfullmäktige sades vara att det strulat till sig för Torben Sperling. Veckan före Kfm hade Sperling tappat så mycket av emissionskapitalet att det inte gick att stänga nyemissionen. Om Sperling inte fått tillräcklig med intressenter eller vissa hoppat av, fick vi ledamöter inte klarhet i på KS den 3 nov. Men bara detta borde ringt i alarmklocka nr 2. Varför tror varken banker eller intressenter på Torben Sperling och CbV? För det var detta som kommunchefen och Åke Nilsson suttit och granskat, då Sperling kommit med önskemålet att få låna till handpenningen. Alarmklocka 3, om alla Sperlings och Cloudberrys fastigheter var belånade till taket, hur skulle han få finansiell kraft att stänga nyemissionen och samtidigt förvärva Hotell Kittelfjäll med alla därtill planerade åtgärder och omfattande investeringar?

För det som gjordes gällande den 3 nov var att banken nu gett ok till halva nyemissionskapitalet. Allt detta sades vara föreberett innan valfullmäktige och utretts av Karl-Johan Ottosson och Åke Nilsson, för att få klarhet i alla affärsförhållanden som Sperling var inblandad i. En annan replik som jag noterade var, **är emissionen fylld så kanske vi ska hjälpa till med handpenningen** så Sperling kommer över tröskeln. Men Sperling hade inte fyllt nyemissionen dagarna före den 1&3 november. Därför släpptes det aviserade fullmäktigeärendet "visit vilhelmina" den 1 november. Åke Nilsson och kommunchefen hade undersökt vilka säkerheter som kunde ges, för att ge ett miljonlån till handpenningen. Man hittade ingenting som var övervärden på befintlig pant. Borde inte alarmklocka nr 4 ringt? Varför lämnade f.ö. man (Åke Nilsson & co) kravet på att nyemissionen skulle vara fylld för att ge ett lån till handpenningen?

Nya löften från sin bank och nya utökade stopptider hade Sperling fått den 2 november, sånär som på en sak, handpenningen till hotellet. Samma kväll (2 nov) hade Sperling träffat Åke Nilsson och kommunchefen ånyo för att framlägga sitt kvarstående dilemma. Parallellt, återknyter jag till en annan minnesvärd detalj. Åke Nilsson hade tagit kontakt med en annan finansiär för en diskussion i ärendet. I efterhand funderade jag mycket på vilken roll en kommun och politiker ska ha som finansförmedling. Varför tog inte Sperling den kontakten själv osv. För det handlade om att företaget X skulle ställa upp med handpenningen, vilket de inte kunde göra med så kort varsel, när det väl blev skarpt läge. Är detta något "Vilhelmina kommun" överhuvudtaget ska syssla med? Detta ställer jag mig djupt frågande till. Precis som med ett annat "villkor" som redovisades. Att banken gått med på halva nyemissionen men kunde tänka sig att någon annan går in med handpenningen. Varför skulle en bank godta att någon annan går in med handpenningen, det lät lika märkligt det. För vilka medel skulle egentligen Sperling köpa hotellet? Med 9 mkr från nyemissionen och en lånad handpenning och resterande lånat belopp, låt säga 10 mkr, från banken? För den som lever och verkar i Norrlands inland, vet att det är oerhört svårt att belåna fastigheter och företag upp till ens 75%. Marknadsvärde var också väldigt svårt att säga, då inget i hotellaffärens upplägg varit offentligt eller bjudits ut på marknaden. I efterhand är det väldigt många frågetecken man kan fundera över. Vilket jag senare påpekat kommunalrättsligt, kring bristande affärsmässighet och medelsförvaltning.

"FriköpanDET" av servituten, i och med ett liftbolag, har många senare sett som ett sätt att mjölka tillbaka bristen på kapital, för att i efterhand få bättre balans på affären, för CbV:s vidkommande. Men var skulle då nästa storsatsning på hotellet komma ifrån, utbyggnad ny hotelldel och renovering för låt säga 10-20 mkr? När man summerar allt detta, del för del, så ter sig hotellaffären som fullständigt orealistisk om inte nyemissionen fyllts till ursprungligt nivå. Men då hade ändå Sperling & co kvarstått som majoritetsägare i bolaget. Vilket poängterades i senare diskussioner. För vem som gör vad, med servituten, efter hotellköpet, låg helt i Sperlings händer. Inga förslag till avtal/uppgörelser presenterades någonsin under beslutsprocessen. Jag såg då som nu, att makten över skidbackarna och den alpina utvecklingen skulle hamna i en aktörs händer. Precis den situation som man velat komma bort från under så många år. Här låg en risk, där bristen på nytt kapital skulle kunna bli ett ständigt svart hål som kommunen skulle tvingas häva i, för att utvecklingen skulle gå den väg kommunen önskade. Undertecknads reflektion.

Tillbaka till alla tveksamma hemlighållna finansiärer och investerare. På KS den 3 nov sades att många var intresserade av deltagande om kommunen tydligt visar sitt engagemang. För en investerare X, handlade det i mitt perspektiv om både säkerhet (för tilltron till nyemissionen var mycket begränsad) och vinning för särintresse, att offentliga medel satsas som drygar ut potten i kombination med att kommunen visar villighet till att bilda ett driftbolag.

Varför räckte inte detta, att kommunen visar att man ställer upp med kommunalteknik, VA-investeringar, viljan att utarbeta detaljplaner, och visar sin avsiktsförklaring med ett liftbolag? Det förespeglades även på KS den 3 nov, om kommunen skulle vara med på ett hörn, då skulle det bli ett helt annat intresse i nyemissionen. Sett i backspegeln, så användes kommunens deltagare i nyemissionen och miljonlånet som argumentet om nödvändiga insatser för att få fart på utvecklingen i Kittelfjäll. Att förespegla detta som grund, är enligt mitt förmenande inte att förhålla sig sakligt. Det kan också tolkas som att föra bakom ljuset, att kommunens deltagande var en nödvändighet för framgång och snabbare utveckling i Kittelfjäll. Den utveckling som idag sker, den står entreprenörerna som finns i Kittelfjäll med omnejd för. Intressant nog är att tveksamheterna kring kommunens agerande, vad som snarare kan bromsa investerare som vet att kommunen kan hitta på precis vad som helst för rackartyg. Transparens och likabehandling har kommit på skam.

Min uppfattning var då, och även redovisad den 7 dec, att ingen extern större finansiär trodde på projektet, med CbV som huvudman. Riskexponeringen var för stor och CbV gick inte in med något kapitel själv. Tog ingen risk alls till finansieringen, mer än att lägga alla överbelånade ägg i korgen. Vilket spelet och dribblandet med fastigheter visade. I nyemissionsprospektet förespeglades två nyckelfastigheter som del i CbV. Vid tidpunkten för fullmäktige den 20 december 2010, fanns fortfarande inga lagfarter för dessa fastigheter. De var vilande för att de inte betalats eller fullbetalats. Vilket skulle påverka värderingen av substansvärdet väsentligt för CbV som ville visa att man hade fler ägg i korgen än vad man verkligen hade. Nog lurade den det stora flertalet, politiker såväl som intressenter, till att tro på det uppblåsta värdet i bolaget. Att skicka in närmare 20 nyemissionsmiljoner i ett bolag med närmare 50 miljoner i skuld, var att bli delägare i omfattande skulder – det var och är mitt synsätt.

Till slut, eftermiddagen den 3 nov 2010, summerade Åke Nilsson ”ärendet” som fortfarande inte var ett formellt ärende utan en lång pratstund: Kan kommunen låna Torben Sperling och Cloudberry Village en miljon mot säkerhet i hyreshuset i Malgovik. Den centrala frågan som Åke Nilsson ställde var, tror vi med ett engagemang att vi får den utveckling vi vill ha i Kittelfjäll snabbare? Så kommunen kan finansiera sina kommunaltekniska investeringar. I så fall köper Cbv hotellet med alla servitut. Janne stannar kvar och alla andra försvinner från hotellet. Om Sperling bara fick köpa hotellet så har han flera investerare och aktörer som skulle arrendera och renovera hotellet och Cbv bygga en tredje lift som ska vara klar december 2011. Ungefär så lät det.

Allt detta inbäddat med att kommunen då inte skulle riskera extraordinära kostnader för VA, vilket lät minst sagt som ett vackert företag. En luftslott dock, finansiellt sett. I sin dragning drog Åke Nilsson de två huvudargumenten (okänt för vilken gång i raden); Så vi får igång näringslivsutvecklingen i Kittelfjäll (är den inte igång?) och får igen våra kommunaltekniska investeringar (varför skulle man inte få igen dessa annars, går inte det på flera sätt?).

Varför kommunen skulle fortsätta pumpa detta luftslott, följande Ks och Kfm, ter sig för mig och många andra som obegripligt. Vilka var incitamenten för att fullfölja dessa finansiella stödåtgärder till varje pris? Min reflektion i efterhand, blir ungefär som jag utsade den 3 november, samt den 7 december. Har detta närmast konkursfärdiga bolag några som helst möjligheter att fullfölja alla dessa planer? Är inte risken att utvecklingen snarare stannar och bromsar hela Kittelfjäll, som helhet, om det nödvändiga kapitalet inte skjuts till i denna uppsjö av investeringar som krävs? Tro flyttar inte Berg, bara reda pengar, är sensmoralen.

Det är i berättelsen om kommunstyrelsen den 3 november fortfarande inget formellt ärende men ärendet och en nyskriven förbindelse skickas ut till alla ledamöter. Det är ett förslag som helt uppenbart är något vi ska ta ställning till omgående.

Min minnesbild är ändå som starkast när ”ärendet” just ännu inte är ett ärende och tre personer begär ordet efter Åke Nilssons långa dragning. Margereta Lövgren (v) undrade varför Cbv inte kan sälja några tomter eller hus, för där finns ju pengar till en handpenning. Åke svarade med att den en av de stora orsakerna var lågkonjunkturen. Min fråga idag, hur ska man då förklara att många andra exploaterare i dalgången fortsatt exploatera, sälja tomter, stugor och hus – är då svaret att lågkonjunkturen inte påverkade många andra? Det var ett osakligt svar Åke Nilsson gav Lövgren.

En av de stora förklaringarna var just fuskbyggena och konkursen med Widmark & Platzer. Importerade hus, billig utländsk arbetskraft, och undermålig kvalite och starkt mediafokus, spred det redan låga förtroendet. Kunde man lita på Cbv? Ville någon göra affärer med CbV? Sett ur detta perspektiv var deltagande i nyemissionen ett ännu större högriskprojekt, för klart och tydligt var visat, att banker och investerare hade föga förtroende eller intresse för CbV. Även om man på pappret var storägare till en mängd fastigheter i Kittelfjäll. En diskussion om förtroende och risk hade redan då varit på sin plats.

Ordet gick istället vidare till Mikael Österberg (s) som tyckte att man för att få skjuts på utvecklingen och visa framtidstro svarade ”ja” på alla de frågor som Åke Nilsson ställde. Österbergs tre ”ja, ja, ja” minns jag övertydligt och som i vanlig ordning markerar han när det är dags att gå till beslut. Innan det ens blivit ett ärende har alltså Mikael Österberg redan sagt ja, nästintill lagt tre yrkanden. Om det pekade ut agendan? Naturligtvis, redan innan ärendet togs upp formellt, föreslogs det att avgöras. Tredje frågeställaren, undertecknad Tommy Streling, ställde sedan frågan, **är det här ett nytt ärende?** Jag ställde frågan retoriskt för att markera att det aldrig aviserats eller tagits upp som sådant.

Vill du att jag formellt pröva det, svarade Nilsson och kliade sig i bakhuvudet och började redogöra för att det var väl bra att börja med detaljplanerna som introduktion... Det är ett nytt ärende, men jag ska pröva det...

Detaljplansärendet lämnades i dimmorna för ögonblicket och någon formell prövning minns jag ändå inte utfördes. Oavsett betraktades nu ärendet som ett eget ärende.” **DEL 1 SLUT (kopierat från PA:s blogg)**

2.2 En redovisning av ärendet av miljonlånet, när det väl blivit ett ”formellt” ärende.

Jag tyckte det var en bra bakgrund att börja med detaljplanerna, tyckte Åke Nilsson.

Klart som korvspad att hela utvecklingen i Kittelfjäll skulle ställas på sin spets och användas som politisk hävarm. Flera ledamöter gjordes osäkra från första stund, ingen ville förlora insatserna i kommunteknik, ingen ville äventyra utvecklingen eller försena den.

När ledamoten Tommy Streling väl fick ordet tillbaka, när ärendet verkligen blivit ett ärende, påpekas att bolaget har en väldigt svag likviditet. Det har ingen likviditet alls, svarar Åke Nilsson. Det känns som det är ett bolag på väg mot konkurs, fortsätter Streling, sen är Cbv ett särintresse och inte den enda exploatören i Kittelfjäll.

Rickard Norberg undrar om kommunstyrelsen verkligen har möjlighet att fatta ett sådant beslut? Ordet passas vidare till Lars Eliasson som funderar på om Sperling är rätt person att driva det här själv och om han inte skulle behöva en kompanjon. Samtidigt kanske det går fortare om han går i konkurs och någon tar vid. Men det kanske dröjer tio år så vi kanske ska nappa på det här ändå. Mikael Österberg tar till orda och säger att det är billigt med en miljon för kommunen för att syna den här satsningen.

Billigt för att syna? Värt sitt pris? Värt att riskera? Jo, säkerheten i Malgövik förutsätts helt säker.

Det känns som nåt katta släpat in säger Margareta Löfgren, vi får inte glömma att han är affärsman. Han är där för att tjäna pengar och inte för den goda sakens skull.

Flera ledamöter i kommunstyrelsen lade stor vikt att det skulle betyda mycket för byarna i övre Vojmådalen.

Streling pekar igen på att det är ett särintresse, att det finns en risk för en ny dominant aktör som får monopol på Kittelfjäll och framför funderar Streling kring brist på kompetenta kompanjoner och vad PB & Co egentligen vill och att det bästa vore att ledningen av idag stannar kvar för driften. Vilket i uppörelsen verkade mycket osäkert på det hela taget. I det här läget begär Streling ajournering och Åke Nilsson summerar överläggningarna och redovisar läget som han ser det. Janne stannar kvar men PB blir inte kvar. De har fått frågan om de vill delta i nyemissionen men de har inte sagt nej, säger Åke Nilsson. Men det som Nilsson lägger störst tonvikt vid var att om det inte funnits ett utrymme i panten skulle frågan aldrig lyfts i kommunstyrelsen. Först tar vi beslutet, sen måste vi få panten sedan betalar vi ut.

Något svar på Norbergs fråga om kommunstyrelsens delegation gavs aldrig så vitt Streling minns det.

Åke Nilsson säger några ord om det här med stöd till enskilda. Motivet är att Sperling sitter med ett köpekontrakt på hotellet och det faller om han inte ordnar handpenningen. Det som krävs för att vi ska få den här expansionen är lite av en monopolställning som det kan bli här. Det är viktigt att vi är hyfsat överens om vi ska ta ett beslut, säger Nilsson. Katharina Hahlin ställer då en befogad fråga, jag vill att det är juridiskt riktigt annars vill jag reservera mig. Det vill jag ha garantier på. Det är då kommunchefen uttalar att man har gjort den bedömningen.

Ajournering

Detta är inledningen på ett låneärende. Hur skulle en banktjänsteman eller företagsekonom reagerat i detta ögonblick när konkursfärdiga bolag ska låna medel när man inte har pengar till handpenningen till objektet ens? Inte nog med tveksamheten kring otillbörligt stöd till enskilda företag, utan affärsmässigheten och risken är betydande stor från första början. Det är inte klarlagt om kommunstyrelsen har delegation att göra det och huruvida det är juridiskt riktigt.

Återupptagande av förhandlingarna

Vi har en säkerhet i fastigheter. Kommunallagen tillåter investeringar i turismverksamhet, säger kommunchefen. Jag kan inte garantera eller ta gift på att det är lagligt enligt alla regler, säger Åke Nilsson.

Streling är skeptisk både till låna ut till handpenningen och skapa en monopolsituation som riskerar begränsa och/eller låsa utvecklingen. Streling föreslår att man fördjupar beredningen och yrkar på återremittering för fördjupad beredning. När detta yrkande utsägs skall det noteras i protokollet. Det gjordes aldrig.

Jag förstår invändningarna, säger Åke Nilsson men att bereda vidare är att säga nej i nuläget.

Då är de som vill fördjupa kunskapsläget och följer försiktighetsprincipen nejsägare när de bara vill ha fakta på bordet för att kunna ta bra och välgrundat beslut (reflektion idag)

Ska jag föra det till protokollet, frågar Nilsson när yrkandet redan skall stå i protokollet.

Det finns så mycket frågetecken som behöver rätas ut genom återremittering, säger Bengt Bergsten.

Jag tycker att det vore olyckligt om det blir en affär av det här, säger Nilsson.

För till protokollet, ett särskilt yttrande att vi förordar fördjupad beredning, säger Streling.

Mmm ok. För till protokollet, svarar Åke Nilsson.

Vi tror det är lagligt, jag utgår från att vi kan göra det här, säger Åke Nilsson när Hahlin fortsätter vara tvivlande.

De vill ha en skrivning att de är tveksamma och det är väl ok, säger Åke Nilsson om Streling och (PA).

Sedan beskrivningen. Vi skriver det här på ett korrekt sätt, säger Nilsson. Vi skriver in innan att-satserna att Tommy Streling särskilt påtalar att en noggrann beredning skall utföras fortsättningsvis.

Vi skulle haft en komplett beslutskrivning men ni vet hur det är så jag och Rickard tar ansvar för ett det blir korrekt formulerat och så justerar vi det omedelbart, avslutar Åke Nilsson.

Omröstning och kommunchefen hastar iväg för att omedelbart se till att utbetalningen sker.

Summering

Det fanns inget låneärende på dagordningen den 3 november. Ärendet smögs upp inom ramen för ett detaljplansärende där hela utvecklingen sades äventyras om man inte tog steget och deltog i nyemissionen för att "få fart" på utvecklingen i Kittelfjäll. Man sades även äventyra investeringar i kommunal teknik och tänk om kommunen förlorade 40 mkr på detta. Men nyemissionen krävde ett miljonlån till handpenningen...

Rickard Norberg fick aldrig något svar om lånet var inom ramen för kommunstyrelsens befogenheter. Det har visat sig att förvaltningsrätten sett saken som av principiell vikt och skall avgöras av kommunfullmäktige. Richard Norbergs fråga borde besvarats.

Katharina Hahlin fick aldrig svar på om det var riktigt lagligt och gavs aldrig några garantier. Detta borde kommunen och kommunalrådet tagit reda på från förbundjuristerna vid SKL eller annan kommunjuridisk konsultation.

Helt bärande för merparten ledamöter i kommunstyrelsen, för att låna ut, var den så självklara panten i fastigheterna i Malgovik. I vilken grad var de fastigheterna belånade, i vilken grad fanns uttagna pantbrev, var hamnade kommunen i kölistan på panten då det var s.k. överhypotek? Inga notiser finns i nyutagna panter hos inskrivningsmyndigheten. Vilket var värdet på fastigheterna och var befann pantbreven på totalt 11 miljoner kr? Inte ens ekonomichefen hade digitala handlingar utan hänvisade häromdagen (juni 2011) till kommunchefen och kommunalrådet. Lånet är ännu inte återbetalat. Cloudberry är försatt i konkurs.

Investeringar i turismverksamhet var möjligt enligt kommunallagen, men var ett lån lagligt? Nej, bankverksamhet till handplockade företag är näppeligen tillåtet enligt förbundjuristerna vid SKL. Förvaltningsdomstolen har beslutat att ogiltigförklara miljonlånet vilket markerar och bekräftar rāmärkena.

Ingen riskbedömning utfördes kring en möjlig monopolsituation som försvårar utvecklingen i Kittelfjäll.

I protokollen nämns aldrig att Streling yrkat på återremittering. I protokollen nämns aldrig att Streling avgett någon yttrande alls. I protokollen nämns aldrig att Streling begärt ett särskilt yttrande. I protokollet nämns aldrig en passus, märkt Streling, skulle skrivas in i beslutstexten. Här föreligger närmast misstanke om urkundsförfalskning p.g.a ett antal övertydligt upprepade tomrum för att man i protokollet skulle uppvisa en fullständig enighet som vaccination mot eventuella överklagningar. Det här förfarandet är under all kritik.

Ett ärende kan sedan aldrig direktjusteras om inte ärendebeskrivning eller beslutformulering finns på pränt. Ändå gjordes så i ärendet. Förfarandet är på intet sätt tillåtet. Om brott begicks låter vi vara osagt.

Kommunstyrelsen var helt i händerna på kommunstyrelsens ordförande och dennes långa dragning och kunskapsläge. Ett stort antal frågeställningar, som borde besvarats, "förvann" i överläggningarna och i slutplåderingen. I efterhand upplevde flera att man ställdes inför ett svårt ultimatum, lånet skulle beslutas och verkställas samma dag. Demokratisk och partimässig förankring omöjliggjordes. Sådant skall man inte utsätta några politiker för – utan grundlig skriftlig beredning, ärendebeskrivning och beslutsformulering. I en så stor fråga som förvaltningsrätten ansett vara av principiell art.

2.3 Slutsummering och förslag till ansvarsutkrävande

Förvissa är det okänt intill dagens datum om kommunen kommer att få igen sin utlånade miljon. Lånet förföll den sista april. Kommunen kunde sagt upp lånet tidigare, enligt klausulen, när en annan ägarkonstellation trädde fram för Hotell Kittelfjäll och Fjällaktiviter. Så skedde aldrig för att minimera risken, men detta ligger inom ramen för 2011 års granskning. Det föreligger dock fortfarande en risk att kommunen lider ekonomisk skada så länge inte skulden är reglerad, vilket skall tas med i beräkningen.

Malgoviksfastigheten värderades av Boporten mars 2011 men är inget marknadsvärde, utan snarast övervärderat där grunden utgörs av en kassaflödesanalys. Sett till Bo Södergrans byggnadstekniska inventering finns ett tämligen akut restaureringsbehov med uppskattad kostnad om cirka ½ mkr. Fastigheten köptes för 2,9 mkr och sett i ett omvärldsperspektiv, i ett 10-årsperspektiv, för Malgoviks vidkommande, då är ett realistiskt marknadsvärde kring 2-2½ mkr. Pantbrev finns på totalt 11 mkr och banken med sitt företräde har 2 mkr i sin korg. Det råder således en risk att kommunen kan lida ekonomisk skada.

Till följd av hanteringen av ärendet anser vi att det redan uppkommit en förtroendeskada för kommunens vidkommande. Kommunstyrelsen har överskridit sina befogenheter genom lånet, vilket kommunfullmäktige skulle beslutat om. Förvaltningsrätten har även ogiltigförklarat miljonlånet som stred mot KL 2 kap 8§. Förvisso har kommunen överklagat domen men den juridiska och normativa vägledningen är solklar. I övrigt måste påpekas att kommunens hantering bedöms strida mot en sund medelsförvaltningen enligt kommunallagen.

Kommunstyrelsens ordförande har ett mycket stort ansvar för att tillse att alla frågeställningar och frågetecken rätas ut inför beslut, då ärendet fördes upp mitt under ett annat pågående möte. Skarp kritik riktas mot ordförande som inte tillsåg att frågor och tveksamheter besvarades, samt att ärendebeskrivning och beslutsformulering inte fanns skriftligt tillhanda då ärendet och beslutet ansågs kunna justeras omedelbart, trots frånvaron av skrivningar.

- **Politiskt Alternativ riktar anmärkning mot Kommunstyrelsen för förtroendeskada, risk för ekonomisk skada och bristande beredning, handläggning, styrning, uppföljning och kontroll.**
- **Kommunstyrelsens ordförande har haft ett mycket stort ansvar för hur ärendet hanterats och presenterats, då det på intet sätt haft en formell beredning. Ordförande har på ett avgörande sätt genomdrivit beslutet att låna ut en miljon kronor till Cloudberry Village AB och har därför haft ett särskilt stort ansvar för ärendet. Lyhördheten för kritiska och juridiska frågeställningar har inte varit tillräcklig, vilket redogörelsen ovan vittnar om. Där argumentet om kommunala risker att förlora tiotals miljoner även varit ständigt återkommande, vilket fungerat som en argumentativ hävarm för att skapa konsensus.**
- **Sammanvägs miljonlånsärendets hantering med kritiken för beredningen av deltagande i nyemissionen om tre miljoner, som inte haft något som helst politiskt mandat, i egenskap av vice ordförande i förutvarande kommunstyrelse, så är vår rekommendation att ansvarsfrihet skall avstyrkas för nuvarande ordförande Åke Nilsson i kommunstyrelsen, för hanteringen av ärendet Cloudberry Village AB och miljonlånet.**

Politiskt Alternativ, genom Tommy Streling

Vilhelmina 2011-06-20

Politiskt Alternativs ställningstagande i ansvarsfrågan, efter egen utredning och sammanvägt med de två revisionsberättelserna.

Förskolan Regnbågen/Strandvägen 10

- *Politiskt Alternativ* riktar en erinran till Kultur- och utbildningsnämnden för bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.
- Vi riktar anmärkning mot Jonny Kärkkäinen och Viveka Abramsson, för bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll i ärendet.
- Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ledamöterna i Kultur- och utbildningsnämnden.

Cloudberryärendet

Nyemissionen:

- Det är summerat en allvarligt överträdelse som begåtts, att inte bara förbereda utan finna reella aktörer för ett kommunalt tremiljonersdeltagande i nyemissionen till Cloudberry Village AB, när inga som helst inriktningsbeslut funnits vid handen. För detta riktar vi allvarlig kritik och riktar en anmärkning mot Åke Nilsson.
- *Politiskt Alternativ* rekommenderar kommunfullmäktige att inte bevilja ansvarsfrihet för vice ordförande Åke Nilsson i kommunstyrelsen för tiden innan maktskiftet den 1 november.

Miljonlånet

- *Politiskt Alternativ* riktar anmärkning mot Kommunstyrelsen för förtroendeskada, risk för ekonomisk skada och bristande beredning, handläggning, styrning, uppföljning och kontroll.
- Kommunstyrelsens ordförande har haft ett mycket stort ansvar för hur ärendet hanterats och presenterats, då det på intet sätt haft en formell beredning. Ordförande har på ett avgörande sätt genomdrivit beslutet att låna ut en miljon kronor till Cloudberry Village AB och har därför haft ett särskilt stort ansvar för ärendet. Lyhördheten för kritiska och juridiska frågeställningar har inte varit tillräcklig, vilket redogörelsen ovan vittnar. Där argumentet om kommunala risker att förlora tiotals miljoner även varit ständigt återkommande, vilket fungerat som en argumentativ hävarm.
- Sammanvägs miljonlånsärendets hantering med kritiken för beredningen av deltagande i nyemissionen om tre miljoner, som inte haft något som helst politiskt mandat, i egenskap av vice ordförande i förutvarande kommunstyrelse, så är vår rekommendation att ansvarsfrihet skall avstyrkas för nuvarande ordförande Åke Nilsson i kommunstyrelsen, för hanteringen av ärendet Cloudberry Village AB och miljonlånet.